

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garat la prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 10 Decembrie st. v.

Voim, — am dis în primul număr al „Tribunei,” — se dovedim prin lucrarea noastră, că este și aici la noi acasă lucrarea pacinică cu puțință.

Abia acum simțim, câtă bună-credință, câtă naivitate juvenilă e în aceste cuvinte.

E aproape un an de zile, decând cu alegerile din Croația, în care s'a accentuat pentru prima dată în mod mai hotărât actuala fasă a dezvoltării noastre interne, și de atunci țeara se află într'o agitațiune constantă, încât abia a trecut vre-o zi fără de întâmplări, manifestațiuni ori cel puțin enunțări, care trebuie neapărat să deștepte până chiar și în cel mai indiferent cetățean preocupățiuni politice. Și această agitațiune constantă face ori și ce lucrare socială preste puțință.

Ori unde privim, dăm de neajunsuri, de rele, de scaderi, care toate cer dela noi îndreptare.

Starea economică a poporului nostru e tristă. Ajuns abia de câteva decenii să fie stăpân pe pământul seu și pe brațele sale, Românul nu scie încă să facă întrebuințare de acest îndoit capital. E treaba noastră să luminăm poporul, să-i organizăm puterile și să conducem întreaga lui lucrare.

Instrucțiunea noastră e cu totul înapoiată. Avem puține scoli; foarte multe din aceste rău întreținute și rău conduse de învățători rău plătiți și prin urmare mai mult ori mai puțin nepregătiți. E treaba noastră să găsim isvoarele firesci ale mijloacelor menite a ridica instrucțiunea.

Biserica noastră perde din zi în zi mai mult din tăria ei tradițională. Preoții rău întreținuți și supuși la fel de fel de miserii, în luptă cu spiritul modernei demoralisări, perd încetul cu încetul autoritatea, prin care odinioară erau nise factori atât de importanți în viața noastră. E treaba noastră să găsim moduri și chipuri spre a asigura și pe viitor pozițiunea acestor paznici ai moralității noastre publice.

Viața noastră socială se păraginesce. Cea mai prețioasă parte a vieții omenesci, timpul nostru liber, devine încetul cu încetul o sarcină pentru noi. Nu scim cum să-l întrebuințăm, cum să-l petrecem în mod folositor și plăcut, ci perdem foarte adese-ori oarele de repaus în nimicuri, ba poate chiar cu distracțiuni, care lasă un adânc simțământ de muștrare în sufletele noastre. E treaba noastră să găsim moduri și chipuri de a ne petrece timpul liber astfel, ca el să fie ceea ce este merit a fi, câștigul vieții.

Mișcarea noastră literară, în sfârșit, stagnează de mult. A încetat nobila emulațiune a condeilor și a celor ce le spriginesc. Aproape nimic nu se mai produce, și dacă se mai ivesce pe ici pe colo câte un talent nou, el trece neabătut în seamă, pierde în lipsă de îmbărbătare ori se perde printre cei ce-și consumă viața

muncind pentru pâinea de toate zilele. E treaba noastră să pornim un nou avent literar.

E treaba noastră? Da, însă toate aceste sînt lucruri, pe care numai oameni mulți, lucrând împreună, pot să le scoată la capăt. Om cu om trebuie să se adune, să se sfătuiască, să se înțeleagă, să se unească asupra acelorași vederi, să iee aceleși hotăriri, pentru-ca împreună să lucreze. Ear' aceasta nu e cu puțință.

Într'o țeară cu stări de lucruri bine aședate, preocupățiunile politice rămân în sarcina unui mic număr de oameni. Ce le pasă abună-oară Germanilor de trebuirile politice? — E treaba Principelui Bismarck să le descurce! — La noi însă se petrec în fie-care zi lucruri, față cu care nimeni nu poate să rămână indiferent, la noi este o încordare, un simțământ de nedumerire un fel de frică de ziua de mâine, care cuprinde toate sufletele. Și înzadar se adună om cu om, ca să se înțeleagă, căci, adunați, ei sînt preocupați de cestiuni politice, și în toate cestiunile numai partea politică îi interesează. E oare cu puțință, ca un om să se ocupe de cestiuni abstracte, e în genere cu puțință, ca el să lucreze obiectiv, când cestiunile de interese vitale îi țin sufletul în o continuă încordare?

Ear' în această privință cetățenii regatului ungar toți sînt de o potrivă. La Maghiari, întocmai ca la noi, preocupările politice consumă cele mai bune puteri, abătându-le dela lucrarea pozitivă, la care sînt din firea lor inclinate, ba chiar mai mult ca noi, Maghiarii caută în toate lucrurile elementul politic.

E preste puțință ca această frământare sufletească să nu ducă la o rezolvare a conflictelor sociale, în urma cărora s'a produs. Trebuie să obosim în cele din urmă cu toții și, cuprinși odată de oboseală, să dorim pacea cu tot din adinsul, să o căutăm și să ne dăm unii altora tigna lucrării pozitive.

Maghiarii sînt un popor de oameni presumpțioși și inclinați a exagera valoarea puterilor, de care dispun. E cu toate aceste vina noastră, dacă ei timp atât de îndelungat s'au putut mângăia în credința, că vor pute să realizeze vastele concepțiuni politice, de care sînt preocupați. Ceea ce i-a întărit în această credință a fost mai ales atitudinea noastră adese-ori mai mult ca rezervată. Se simțiau destul de tari, ca să scoată cele mai grele lucruri la capăt, fiindcă se vedeau încungiurați de elemente dispuse a li se supune ori cel puțin prea lipsite de energie, pentru-ca să le poată socoti drept nise adversari serioși. Au îndrăsnit dar' mai mult decât se convenia și au mers fără de sfială înainte pe calea greșită ce apucaseră.

Agitațiunea constantă a celor din urmă câteva luni trebuia neapărat să trezească și pe ei din beția lor de putere. Abia acum simt și ei, că sînt cu desăvîrșire izolați și încungiurați din toate părțile de

elemente, a căror supunere e numai aparentă, de adversari pitulați, care pândesc ocaziunea, ca să-i poată lovi la timp oportun, când lovitura nu cade îndeșert.

Acum va trebui, în sfârșit să străbată și în cercurile politice maghiare convingerea, că e cu desăvîrșire zadarnică încercarea de a face din țările supuse coroanei ungare un stat național maghiar, și că ori-și-ce lucrare săvîrșită cu acest scop este o risipă de puteri vii. Noi vii nu ne dăm, și dacă nu ne dăm noi, nu se dau nici Sașii, care trăesc în mijlocul nostru, nu se dau nici Slovaci, nici Sârbii, care sciu, că nu sînt ei singuri în luptă contra ideii de stat maghiar. Și dacă Maghiarii au în luptă energie și o rară concentrare de puteri, avem și noi dimpreună cu Slovaci și cu Sașii o rară vinjoșie: scim să așteptăm, să răbdăm îndelung fără ca să slăbim în credință, nu ne risipim puterile, ci le păstrăm pentru o acțiune la timp oportun.

Astăzi cerurile maghiare mai luminate trebuie să o simță aceasta. Zadarnic ni se fac procese de presă, zadarnic se vor desființa curțile cu jurați, zadarnice vor fi față cu noi ori-și-ce măsuri excepționale, căci ele numai vor mări amărăciunea și vor întări în noi sentimentul de solidaritate, dar' nici ne vor descuragia, nici ne vor împinge la mișcări nechibzuite. Noi așteptăm, ca Maghiarii să se facă ei înșiși imposibili, convinși că mai curînd ori mai târziu va trebui neapărat să urmeze aceasta: de ce să ne opintim, când nu putem să le facem răul, care și-l fac ei înșiși?! N'avem decât să stăm pe pace și să-i lăsăm să facă ceea ce fac și mai departe, pentru-ca isbânda să ne fie sigură.

Timpul trece însă, viața ni se stricoară în o așteptare steapă și puterile ni se risipesc îndeșert, în vreme-ce ori-și-unde privim, dăm de neajunsuri, de rele și de scaderi, care așteaptă îndreptare dela noi.

N'a sosit oare timpul ca dimpreună cu noi să simță și Maghiarii dorul de pace și de tigna lucrării pozitive?

Nu are națiunea maghiară, Ungaria întregă nu-și poate oare da un om, care să ne scutească de miseria preocupățiunilor politice?!

+ Revistă politică.

Sibiu, 10 Decembrie st. v.

Ear' s'a făcut odată de ris șovinismul. Presa maghiară alarmase lumea cu banchetul „antipatriotic” al tinerimii studioase nemaghiare din Budapesta. S'a pretins în termeni categorici pedepsirea participanților la convenirea „antimaghiară”; ba, societatea de lectură dela prima universitate a țării, o pepinieră importantă a fiitorilor propagatori ai civilizației maghiare, a amenințat cu manifestațiuni pipăite ale „culturei”; ce o promovează, dacă nu se va da satisfacție din partea senatului universitar „patriotismului” vătămât. „I vom face imposibili pe toți nemaghiarii „antipatriotici” la universitatea capitalei, dacă

autoritățile universitare nu vor pași în contra lor!” au decretat cu patos „patriotic” fitorii răspânditori de cultură între aceiași nemaghiari. Ei bine, de astă-dată s'a dovedit că Budapesta nu e tocmai Cluj, întocmai precum s'a vădut și când cu „Horia și Cloșca” și societatea „Petru Maior.” Rectorul universității a citat Sâmbăta trecută pe domni Alexandru Petrovics și Amos Frâncu, ca pe aranjatorii banchetului, spre a le comunica sentența senatului academic, prin care se sistează ori ce cercetare disciplinară mai departe în contra lor, deoarece-ce dinșii au declarat în public, că sârbarea a fost de o natură cu totul privată, neavînd nici un caracter politic. Ce vor dice oare spiritele june indignate de „antipatriotismul” comilitonilor nemaghiari?! Sperăm că se vor molcomi, ca și în rîndul trecut, căci — cum am dis — Budapesta nu e tocmai Cluj: prea mulți ochi străini se uită la Budapesta!

Alt tablou din calaidoscopul dragostei frățesci maghiare. Din Lugoj vine scirea de mare senzațiune despre **secuestrarea bibliotecii române** din cancelaria comitetului parochial al bisericii greco-orientale de acolo. Încă în anul din numărul nostru din urmă am comunicat o notiță despre o interpelație a d-lui Coriolan Brediceanu făcută în privirea bibliotecii amintite în congregația comitatului Caraș-Severin. Comitele suprem, prea bine cunoscutul Táabajdy, a îndrumat pe comuna bisericească gr.-or. din Lugoj pe calea judecătorească. În 20 l. c. n. o comisiune, consistătoare din solgăbirăul Marsofszky, directorul gimnasial Billmann și profesorul Dengi, s'a dus la cancelaria comitetului parochial gr.-or. și a secuestrat biblioteca pretinsă a elevilor români dela gimnaziul din Lugoj. Deoarece președintele comitetului, energicul d-n Brediceanu declarase deja în congregație, că va ceda numai forței, comisiunea amintită a pășit cu asistență de gendarmi înarmați. Cancelaria s'a aflat încuiată, cu toate că d-l Brediceanu a fost avisat în mod oficial de mai înainte de actul oficial iminent și a trebuit deci ușa cancelariei desfăcută prin lăcătuș. Astfel comisiunea a intrat apoi în cancelarie, a luat biblioteca, făcînd un inventar, și a încărcat-o într'un car. Multă lume a asistat la actul transportării. Vom reveni.

Mai curînd sau mai târziu se pare că **cestiunea macedoneană** earăși va ajunge la ordinea zilei. Scirile despre mișcările din Macedonia pot să fie unele exagerate și scornite, dar' anarchismul ce domnesce acolo poate să aibă urmări foarte serioase și complicate. Se comunică că ambasadora engleză din Constantinopol a trimis cu misiune secretă pe atașatul militar, maiorul Trotter, în Macedonia pentru a se convinge în persoană despre mișcările de acolo și a raporta asupra situațiunii.

Diarul rus *Sovremennija Isvestija*, ocupându-se cu turburările din Albania și Macedonia, dă alarma și dice că tăciunii aflați în cenușa albanesă ar pute să se transforme în flăcări vii toată cestiunea orientală.

Unde va isbucni, întreabă citatul diar, cestiunea orientală? Dinspre Bulgaria și Rumelia lumea poate fi liniștită; Muntenegrul trăiesce în amicie cu Turcia și chiar cu Austro-Ungaria; România are o atitudine rezervată; Grecia nu premeditează nimic, întru cât liniștea nu-i va fi turburată de altceva. Dar' în Albania și Macedonia sînt turburări.

Diarul rus crede că pacea din Orient se va sfârși cu o ceartă și mai serioasă, dacă acei tăciuni nu vor fi stinși la vreme, și apoi adaogă:

Și ceea-ce este și mai rău, e împregiurarea, că cestiunea orientală nu este privită ca o afacere uricioasă decât numai de trei puteri. Franța stă cu totul la o parte; cât pentru Engliera, după-ce a fost satisfăcută în Egipt, apoi ea se arată nepăsătoare față cu tot ce se petrece în celelalte părți ale imperiului otoman, chiar și față cu Bosforul. La o reînoire a cestiunii, soarta viitorului va depinde de o alianță în care interesele a doi se vor afla în fața intereselor unui al treilea. Afacerea Rusiei va fi perdută, dar' tocmai această afacere perdută a Rusiei este un năinte mergător al altor furtuni în Orient, căci executarea planurilor Austro-Ungariei și Germaniei, prin care va crește și mai mult puterea ambelor State de Vest, nu va liniști popoarele balcanice, ci va sămăna o și mai mare învrăjire.

Admițând chiar că denunțările diarului rusesc ar avé vre un temei, nu înțelegem, pentru ce influența monarhiei noastre asupra țărilor și popoarelor din peninsula balcanică ar trebui să aibă urmările indicate de organul muscălesc, mai cu seamă câtă vreme politica habsburgică nu ținde la aspirarea popoarelor, ci la ridicarea lor prin promovarea culturii propriie a diferitelor naționalități în virtutea principiului de egală îndreptățire.

Germania și Rusia au fost cerut partea legitimă ce li-se cuvine de înfruntare în afacerile egiptene. Amândouă împărățiile au fost spriginite de toate puterile în fața Englierei într-o câștigarea de reprezentare la casa de datorii ale statului egiptean. Se vede că suflorii englezi ai Chedivului s'au plecat, căci o telegramă din Cair ne aducea scirea, că Chedivul s'a învoit de a împlini cererea germano-rusească.

Altecum în cercurile diplomatice din Paris se vorbește din nou de o conferență egipteană. Toate cabinetele par a avé față cu propozițiunile engleze punctul de vedere, că în cestiunea egipteană nu se poate despărți momentul politic de cel financiar, și că ea poate fi rezolvată numai în totalitatea sa, și adecă drept o cestiune internațională. E evident că șireția englezească tot nu va ajunge de a monopolisa Egiptul.

Emigrația din Ungaria.

Cetim în „Pester Lloyd“: Emigrarea la America, relativ foarte însemnată, a populațiunii noastre ungare din Nord, anume a Slovacilor, a fost de repește ori caracterisată ca o aparență dintre cele mai triste. Înainte cu câteva săptămâni s'a ocupat cu aceeași cestiune și foia

„Oesterreichisch-Amerikanische Zeitung“. La aceasta ne trimite un „serman emigrat slovac“ — care în tot cazul e sărac de bani, dar' desigur nu de inteligență — următoarea întimpinare foarte interesantă și instructivă:

„Noi sermanii Slovaci din ținuturile superioare, despre care e vorba cu deosebire în articolul din „Oesterreichisch-Amerikanische Zeitung“ sântem dedați a auđi alocațiuni și admonițiuni de multe feluri; ca însă să se știe că și noi desvoltăm activitate de cugetare și posedem convicțiuni proprii răspundem următoarele:

„Noi emigrăm fiindcă producțiunea câmpurilor noastre nu ne poate nutri, fiindcă partea cea mai mare dintre noi sânt avisați la plata de 40, lucru însă nu se află din destul și plata de 40 în unele cercuri e de 15 cr. cu mâncarea lucrătorului. Bărbații apți de lucru primesc în unele timpuri mai mult; muierile, copiii și tinerii sânt însă în toată vremea avisați numai la această plată. Mulți dintre noi aflau mai înainte ocupațiune laterală în lucrarea pământului — mașinile economice însă au redus această ocupațiune. Unii dintre noi cari aveau care, au câștigat prin cărăușit — lățirea progresivă a căilor ferate a mai nimic acest isvor de câștig. Unii dintre noi au aflat de lucru în mine — legile mai noue de mine, speșele scumpe de lucrare, scăderea prețului arămii și a argintului au avut ca urmare sistarea mai a tuturor lucrărilor de băisag.

„Isvoarele vechi de câștig au secăt și altele noue nu ni s'au deschis. Despre greutatea, ce zac pe noi și se înmulțesc pe 40 ce merge, nici nu mai voim să vorbim, ne pare însă o nedreptate că ni se ia în nume de rău, că nu mai putem spera prelungă o plată zilnică de 15 cr. la îmbunătățirea sorții noastre și că sântem nevoiți de a emigra din o țeară, „care e una dintre cele mai binecuvântate ale Europei“.

„Noi sermanii Slovaci avem puțină inteligență și și mai puțin capital; dacă dar' expresiunea de „cea mai binecuvântată țeară“ e corectă: în acest cas ni se face pe nedreptul nouă cea imputare, — ea se cuvine claselor inteligente și bogate, care nu se știu folosi de brațele noastre muncitoare.

„Acum să ne întoarcem la aserțiunea: „mai mult nu i se oferă poporului nici în America“. Mulți dintre noi au fost deja în America și cunosc din propria experiență relațiunile de acolo, aflăm că acolo nime nu e obligat a servi în armată. Acolo nici president nici congres, ministru de interne, nici guvernorii singuraticelor state nu cutează a adresa circulare autorităților ca să îngreuneze pe cât se poate emigrarea, ceea ce pentru noi înseamnă a ni-o face imposibilă, după cum o poate face aceasta aci în Ungaria negenat preonoratul nostru domn ministru de interne, această făclie a liberalismului mai nou. Acolo fiecare poate părăsi neîmpedat de nime Statele-Unite fără de a i se cere pas la graniță,

acolo fiecare se poate ferici după faconul se- fără să trebuiască a aparține unei religii „receptate“, acolo așa numitele „lectica și alte competențe stolare nu trebuie încassate cu sila, după cum se întâmplă aci în Ungaria. La aceste libertăți fundamentale ale mișcării libere personale și spirituale se ne oprim, căci la dincontră sântem expuși pericolului de a nu mai sfârși cu aceste asemănări.

„Noi aflăm aceste libertăți americane ca foarte respectabile, și dacă aceasta nu se întâmplă și la redacțiunea dela „Oester.-Amer.-Zeitung“, în acest cas trebuie să supunem că conceptele noastre de libertate se deosebesc în fundament.

„Dacă plățile în America sânt ori nu mai bune ca în Ungaria, pentru rezolvarea acestei întrebări ar pute a deslușiri unele bănci și direcțiunea postală r. ung., pentru-că pe aceste căi ne îndatinăm a trimite în patrie ceea-ce am cruțat. Una însă trebuie să ni-o însemnăm și la cunoașterea acesteia ne-a condus experiența: că și în America numai acel lucrător poate pune ceva la o parte, care se restringe prelungă absolut necesarul. După aceasta ne-am întocmit traiul: locuim sub șopruri de lemne, ne pregătim noi înșine mâncarea, mâncăm carne de vită și carne de porc sărată (beef and salt-pork), care sânt eține, acesta e însă un nutriment întăritor, de care în Ungaria numai foarte arareori avem parte. Whisky și alte beuturi spirtuoase, cari în America sânt foarte scumpe, ne ating numai sărăcesce buzele noastre, — puțin tutun e tot luxul nostru; în îndestularea noastră numai Chinezii ne întrec; prin urmare „dările indirecte“ ne ating numai foarte puțin.

„Prin această cruțare ne atragem ura cea mai amară a lucrătorilor irlandezi și americani, dar' aceasta nu e ceva neobișnuit, deoarece-ce experiența ne-a învățat, că lucrătorul mai puțin cult e tiranul cel mai mare, când își poate da frâu liber patimilor sale și invidiei sale pentru pânea de toate dăilele, ceea-ce în țeri, unde direcțiunea liberală a erupt în așa măsură, e foarte obișnuită.

„Noi credem însă a avé în America același drept ca și Irlandezii, deoarece încă în an. 1583 aflăm pe compatriotul nostru, pe Ungurul Parmenicus, care și-a plătit zelul seu cu moartea pe înălțimile dela Viscasset (statul de ađi Maine) la scrutarea țărmurilor americani.

„Această ură și bătăi sângeroase nu ne pot însă spăria și și celui mai necapacitaver trebuie să-i fie clar că 60 centime pe 40 e un echivalent mare față cu 15 cr. și că au fost mari neajunsurile, care ne-au dus așa departe de patria noastră.

„Recunoaștem, că în America trebuie să lucrăm cu mai multă putere decât în țeara noastră așa încât — după cum ne îndatinăm a ne exprima noi în limbajul nostru aspru american — n'avem nici timp de a ne șterge nasul. Ne ținem de datorință a declara, că deși în America sânt mulți înșelători și oameni răi, am

aflat de altă parte și oameni nobili, care ne-au împărășit cu bunăvoință, spriginul și ocrotirea lor și dacă aceasta nu se întâmplă mai adeseori, la aceasta poartă vina poziția noastră subordinată și necunoașterea limbii patriei.

„Recunoaștem, că în deceniile ultime s'a făcut în Ungaria foarte mult pentru promovarea culturii, dar' au început de sus și la noi n'au ajuns aceste nisuițe. În America învățăm mai mult decât am învățat noi și strămoșii noștri în decurs de generațiuni întregi. După-ce dar' în Ungaria nu se poate sau nu se voește a se face nimic pentru îmbunătățirea sorții noastre, judece-ni-se cel puțin nisuița noastră de a ne îmbunătăți soarta, cu blândetă creștinească și cruțe-ne cu imputarea farisească: „Rămâi în țeară și nutrește-te onorific“ — prelungă o plată zilnică de 15 cr. și nutremântul vecinic de cartofi.“ Un emigrat sărac slovac.

România.

Proiectul de răspuns al senatului României la mesagiul coronei.

Sire,

Primul senat ales în virtutea noii legi electorale este fericit a aduce astăzi Maiestăților Voastre omagiul simțimentelor de iubire și devotament ce țara întregă are pentru Suveranul ei.

Dela o margine la alta, Sire, țeara a primit cu mulțumire reforma electorală, căci ea a asigurat libertatea votului și inviolabilitatea conștiinței alegătorului. În virtutea acestei reforme înțelepte alegerile s'au putut face sub egida legii, îndeplină liniște și libertate, astfel încât corpurile legiuitoare să fie aceea ce trebuie, adevărate expresiune a voinții alegătorilor.

Senatul a auđit, Sire, cu o adevărată bucurie asigurările date de Maiestatea Voastră: că raporturile noastre cu toate puterile, și mai ales cu cele vecine, sânt din cele mai bune și mai cordiale. Noi nu putem face decât sincere urări pentru-ca această stare de lucruri să se consolideze din ce în ce mai mult, pentru-ca să putem întoarce cu toții, guvern și națiune, toată activitatea noastră către organizarea internă a statului.

În noua eră de pace ce se deschide, senatul va fi fericit, Sire, să dea guvernului Maiestății Voastre tot concursul seu pentru îndeplinirea îmbunătățirilor, a căror lipsă se simte în diferite ramuri de administrațiune publică, și pentru a ajunge astfel treptat să punem societatea română în condițiunile de dezvoltare ale celorlalte societăți moderne.

A îmbunătăți întreg sistemul nostru administrativ;

A pune justiția în condițiunile de independență necesarii pentru o mai bună garantare a intereselor ce-i sânt încredințate;

Foița „Tribunei“.

Ceva despre arta maghiară.

Sub acest titlu „Gegenwart“ din Berlin publică în numărul dela 22 Noemvrie un articol scris de H. Goverts.

E de interes pentru noi să șcim, cum se judecă în lumea cultă despre mult accentuata superioritate a națiunii maghiare.

La începutul articolului autorul constată, cât de greu îi este unui German a-și câștiga o idee clară despre instituțiunile și istoria Ungariei, pentru-că cei ce scriu nu spun într-o toată adevărul. Despre scrierea lui Ambuos Neményi „Das moderne Ungarn“ 4ice dînsul, că e scrisă sub presiunea exageratului simț național (das übertriebene Nationalgefühl), care este și va rămâne răul cel mai mare în Ungaria. După-ce face amintire despre Asboth, care, deși Ungur, totuși recunoaște, că progresul cultural în Ungaria l'a produs în mare parte colonii germani, Goverts continuă: „Ađi însă nu mai auđi vorbe de aceste în Ungaria; numai aceea ce măgulesce deșertăciunea națională ungurească (dem magyarischen Nationaldünkel schmeichelt) poate să stoarcă aplause frenetice, apoi fie adevărat sau nu, aceasta e altă întrebare. Ađi trebuie să răsără totul din spiritul străvechiu, propriu (ureignen) unguresc; ce au alte popoare vechi în cultură, trebuie să aibă și Ungaria, și încă cum, ca posesiune proprie națională.“ Au alte popoare artă națională, trebuie să aibă și Maghiarii, căci altfel „nem lehet.“

După aceste premise autorul trece la critica operii apărute de curând în Berlin: „Die bildende kunst in Ungarn und magyarische Künstler in der Fremde“ scris de Iulius Posteiner. Condus de idea, că, dacă națiunea maghiară voește să nu rămână îndrăgălată de cultele din Occident, Posteiner susține, că trebuie să aibă și ea artă națională, pe care vrea s'o scoată cu puterea din pământ. Din acest motiv nu recunoaște influența artei germane asupra artei maghiare, nici în arhitectură, nici în sculptură, nici în pictură.

Arhitectură. Posteiner susține, că în anul 1846 Emmerich Henszlmann — adecă Henschmann — a atras mai întâiu atențiunea publică asupra arhitecturii; că nu mult timp după aceea Ungurii au avut arhitecți naționali ca Sulcz — adecă Schultz, Sulek — Schulek, Steindl, Storno etc. Nemți, cărora le-au schimonosit numele, ca să aibă și ei arhitecți naționali unguresci, cum au făcut, și din Neumann — Neményi. Până și pe cunoscutul Neamț Gothik Schmidt îl numără Posteiner, între corifeii artei unguresci. În chipul acestora s'a format noua arhitectură maghiară. Dar', că cu 20 de ani mai înainte August Stüler din Berlin a construit academia din Pesta, că arhitecții amintiți au studiat în mare parte în Germania, că de un timp încoace toți aspiranții de artiști din Ungaria își fac studiile în Viena, Posteiner nu vrea să știe nimic, căci dacă ar ști, arta n'ar mai fi națională maghiară, ceea-ce nu îi vine la socoteală. — Dar să vedem, cum stă lucrul cu

Sculptura. Stefan Ferenczy — 4ice Goverts — care a studiat în Viena și Roma, a fost însărcinat în anul 1840 să construiască un monument pentru Matheiu Corvin. Posteiner nu-i laudă talentul de artă, ci tendențele naționale, cari se dovedesc prin faptul, că Ferenczy a umblat să descopere cu puterea un fel de marmură în Ungaria, ca în chipul acesta sculptorul național să prelucere material național, și să nu aibă trebuință de alte țeri (die heimische Bildhauerkunst heimisches Material aufarbeiten und sich nicht an das Ausland wenden solle). Spre acest scop a spesat 40.000 fl., dar' fără succes. Când a fost modelul statuei gata, marele național nu voia să fie turnată alt-unde, și fiindcă în țeară nu se putea, a cercat să-și construiască în casa sa cele necesare, dară și de astădată o păți ca întâiu. În urma urmelor a trebuit să se adreseze la Schwanthaler în München. — Posteiner, amintescă dintre sculptorii naționali pe Izsó, Engel și Huszár, cari încă au studiat în Germania și Austria. Astfel stă cestiunea cu sculptura maghiară: națională a fost cu neputință, și dacă ađi putem vorbi de dînsa, ca însușită dela străini, apoi cum 4ice chiar Posteiner, numai anticipând viitorul.

Pictura. Toți pictorii mai de ceva din Ungaria au studiat la scoale nemțesci: contele Csiky în Viena, Mayer, Bruk în Viena, Munkácsy alias Lieb, de origine german — în Viena și în München, Meszöli în München, Moritz Thal în Viena etc. Astfel pictura din Ungaria — nu maghiară, — dacă poate vorbi omul de dînsa, e o fiică a artei germane. Museul

din Pesta probează această aserțiune. Curios e că nu poți observa în acest muzeu trăsături de caracter național, cum d. e. se observă la Spanioli. Ce e drept tablourile sânt din istoria națională, dar' e știut, că tablourile naționale încă nu fac artă națională; nici puterea productivă, nici fantasia pictorilor nu merită lauda, ce li-o dă Posteiner.

După-ce mai reproduce câteva pasaje din opul lui Posteiner, în care acesta își contrađice, Goverts constată, că nisuița de a tracta materii naționale are mai mult un caracter politic, decât artistic, — și apoi vai de arta, în care se amestecă politica! Ridicolă i se pare lui Goverts lauda, ce i-o face Posteiner lui Csiky, 4icend, că acesta a fost cel dintăiu, care a câștigat renume artei unguresci în afară; și mai ridicolă afirmațiunea, că efectul ce l'a produs opera lui Munkácsy „Christos înainte lui Pilat“ nu are seamăn în istoria artei moderne. După altele toate Posteiner profeteșce artei maghiare un triumf ne mai pomenit, dar' totodată se plânge, că Vienezii și Parisienii nu i-au priceput pe Maghiari, când au ris de însuflețirea, cu care au primit ei pe Munkácsy. La acestea reflectează Goverts: „Tot respectul înainte însuflețirii; dar' a glorioasă preste măsură, din fanatism național, o lucrare artistică, este preț în nepreț totuși o exagerare — sau cum ar 4ice Italianul „una piccola caricatura“. La sfârșitul opului Posteiner recunoaște progresul artei maghiare, și adaugă, că numai atunci poate fi vorba de o pictură sau de o artă maghiară preste tot, când se va manifesta simțul de artă națională.

A acorda bisericii și scoalei mijloacele de cari au nevoie, pentru-ca să răspundă din ce în ce mai mult la misiunea lor;

A pregăti sistemul nostru de apărare și a da armatei tot ce-i lipsește încă pentru-ca să devină și mai mult un adevărat scut al independenței naționale.

Eată, Sire, atâtea lucruri, cari vor face obiectul preocupărilor noastre celor mai vii și la cari senatul se va grăbi să consacre toată activitatea sa împreună cu guvernul Maiestății Voastre.

Ceea-ce trebuie însă să atingă imediată precupare și sollicitudine a tuturor corpurilor statului este, precum o dice foarte bine mesagiul Maiestății Voastre, crisa agricolă și monetară, prin care trece țara. Osebit de cauzele generale, cari au adus această crasă și în celelalte părți ale Europei, cauze cari sunt în afară de sfera noastră de acțiune, această situațiune se mai găsește îngreuiată la noi și prin oare-cari împregiurări particulare, aspra cărora caută să se îndrepteze cu stăruință atențiunea noastră a tuturor.

Îmbunătățirea continuă a sistemului nostru de cultură, o mai mare înlesnire de tarife acordată comerțului și producătorilor nostri pentru aducerea producțiilor lor la punctele de export; crearea treptată a industriilor auxiliare indispensabile agriculturii; construirea întreprinderilor așteptate de toți cu o legitimitate nerăbdare; complectarea sistemului nostru de căi ferate în modul cel mai economicos posibil și împuținarea pedecilor ce împingă unele din producțiile noastre agricole la eșirea lor din țară, sunt, credem, Sire, atâtea măsuri de natură a împuțina răul în prezent și a-l preveni în viitor.

Pentru realizarea și executarea la timp a acestor măsuri, senatul va fi fericit să conlucreze împreună cu guvernul Maiestății Voastre pentru a ușura efectele crizei și a veni astfel în ajutorul producătorilor. Sperăm, Sire, că grație stării financiare generale a statului, stingerii apropiate a unei părți din datoria publică, și limitării ei în viitor, grație înlesnirilor de credit, ce s'au creat pentru particulari, și mai presus de toate grație spiritului de ordine și de economie, ce a început să pătrundă în toate clasele societății, vom ajunge a străbate strîmtorările actuale fără ca statul și particularii să aibă a suferi sguđuiri de acele, cari împedecă mersul normal și regulat al afacerilor.

Strîns uniți împregiurul Maiestății Voastre și ajutați de încrederea națiunii, guvern și corpurile legiuitoare, vom lucra necontenit pentru întărirea și prosperitatea statului român și împreună cu țara întreagă nu vom ave decât un gând: binele patriei; decât un strigăt:

Să trăiască Maiestățile Voastre și Augusta Lor familie!

Să trăiască România!

Raportor, Eugenie Stătescu.

La acestea Goverts prorocesc: „Probeze Ungurii cât vor vré și tot nu le va suride norocul în arta națională în Alföld și pe Pusta Ungariei, ci mult timp vor rămâne dependenți de arta Occidentului“.

În chipul acesta autorul articolului din „Gegenwart“ combate mânia Ungurilor de a se mândri cu pene străine. Preste tot e cunoscut, că nu numai în artă, ci în toate Maghiarii se închipuiesc mai mult decât sunt într'adevăr; astfel cred, că sunt tari și mari, că au o literatură vastă națională, că ei transplantă cultura în Orient, și că dispun de o țeară întinsă. Spre ilustrarea acestor închipuiri „hungarice“ Goverts enarează la finea articolului următorul fapt: „Nobilul Miklós a auzit vorbindu-se de un lucru rotund, care îl numesc oamenii „glob.“ Hai să-l cumpere și el unul, căci globul e un lucru, care trebuie să-l aibă ori și ce om cult. Se duce într'o librărie nemțească din Pesta și dice către librar: „Vreau să cumpăr un glob, da-mi un glob.“ Librarul întreabă: „Poftesci globul pământului?“ Nobilul Miklós răspunde furios: „Teremtette, eu voiesc să cumpăr „globul Ungariei.“

Cu acestea termină Goverts, sfătuiind pe Maghiari a fi mai modești și a spune totdeauna adevărul, căci la din contră, deși Germanii sunt cam departe de ei, dar' tot îi știu, ce plătesc.

Corcodel.

Proiectul de răspuns al camerei României la mesagiul coroanei.

Sire!

Adunarea deputaților își îndeplinește cu fericire misiunea ce are de a exprima Maiestății Voastre sentimentele de adînc respect și de devotament nemărginit al țării pentru iubitul ei Suveran.

Națiunea a primit cu bucurie îmbunătățirile, cari în cursul legislaturii trecute au fost introduse în constituțiune și în legea electorală, cu scopul de a asigura o reprezentațiune și mai exactă a sentimentelor națiunii în adunările legislative.

Liniștea, care a încungiurat punerea în aplicare a legii celei nouă a dovedit spiritul politic al cetățenilor și în același timp neînduoasa lor încredere în siguritatea ordinei întemeiată pe respectul legii.

Am primit cu fericire asigurarea că relațiunile noastre cu toate puterile, și în special cu vecinii nostri imediați, sunt din cele mai bune; amicitia lor a tuturor ne este prețioasă pentru-ca să urmăim în liniște lucrarea consolidării și a desvoltării societății noastre.

Interesele interne ale țării sunt astăzi obiectul preocupării tuturor cetățenilor. Nu vom lipsi de a răspunde apelului Maiestății Voastre și de a ne consacra toată atențiunea și munca la opera delicată, ce avem de îndeplinit. Vom căuta, împreună cu guvernul Maiestății Voastre, mijloacele practice de a da satisfacțiune aspirațiunilor legitime ale națiunii, și de a asigura prin măsuri efective progresele reale, cari se întemeieze prosperitatea iubitei noastre Românie.

Cunoaștem că este de întins câmpul îmbunătățirilor, cari sunt în studiu, și cari privesc administrațiunea, justiția, biserica și învățământul public nu vom cruța nici o osteneală pentru a-l străbate, silindu-ne de a corespunde dreptelor cerințe ale tuturor.

Armata, pe care țeara o vede cu fericire întărindu-se și prosperând, grație mai cu osebite înaltei solitudiune ținice a Maiestății Voastre, ne va gasi gata să facem toate sacrificiile ori de câte ori va trebui să îndestulăm o necesitate a ei, sau să-i înlesnim realizarea unui nou progres.

Preocupați de necesitatea de a ave căile noastre de comunicațiune complectate cât mai curînd, am primit cu bucurie știrea, că lărgimea normală s'a putut adopta pentru unele din liniile în construcțiune, conform dorinții camerelor trecute, fără a se trece preste cheltuiala prevădută. Vom da guvernului Maiestății Voastre tot concursul nostru pentru complectarea rețelei căilor noastre ferate.

Mai cu seamă, Sire, ne vom preocupa să găsim mijloacele de a ușura în prezent și de a preveni în viitor suferințele aduse țării de crisa economică care o bîntue.

Căutăm cu toții ridicarea agriculturii, înlăturarea crizei monetare actuale, desvoltarea comerțului, crearea și întinderea industriei noastre. Ca să ajungem la rezultatul dorit vom lucra cu cea mai serioasă cugetare, gata ca să dăm tot concursul tuturor măsurilor menite de a înlesni această reală întărire a țării.

În îndeplinirea acestei misiuni imperios impuse de împregiurările în cari ne aflăm, nu vom uita un moment, că națiunea întreagă își concentrează privirile și așteptarea asupra soluțiunilor ce se vor da acestor grave cestiuni.

Sîntem fericiti că și pe acest teren al desvoltării noastre pacinice, Românul cel mai doritor al progresului iubitei noastre patrii este Suveranul nostru.

Facem urările cele mai călduroase pentru fericirea și sănătatea Maiestății Voastre, a Maiestății Sale Reginii, a Alteții Sale Prințului Regal și a întregii Augustei Voastre familii.

Să trăiască România!

Să trăiești Maiestate!

Să trăiască Maiestatea Sa Regina!

Raportor: M. Ferichide.

Cronică.

Maiestatea Sa a dăruit 100 fl. comunei bisericesci gr.-catolice din Rachiș (com. Murăș-Turda) pentru ornarea bisericii și 100 fl. comunei biser. gr.-orientale din Török-Szákos (com. Timișului) pentru zidirea scoalei.

Ministrul de interne unguresc a adresat o circulară către toate municipiile, recer-

cându-le ca să provoace pre rabinii acelor comune, în care se află cel puțin 50 de Ovrei, să se îngrijească de cimiter separat. Municipiile sînt recercate a elabora și câte un statut pentru regularea cestiunii acesteia conform intereselor locale.

Tirguri. Ministrul de agricultură, industrie și comerțiu a conces ca tirgurile din comuna Hidalmaș (com. Clujului) să se țină în loc de 6 și 7 Mai și 7 și 8 Octomvrie a fiecărui an în 5 și 6 Aprilie și 25 și 26 Septemvrie.

Floreni falsi. Ieri a fost predat judecătoriei de aci un țeran, care avea un floren fals. Un asemenea s'a sesizat înainte numai cu puțin timp. Se asigură, că la lumina zilei se cunoașce de departe, că imitația e nesuccesă; seara însă se poate înșela ușor cu acești floreni.

Maghiarisare și eară maghiarisare. Ideea înființării unei societăți de maghiarisare tractată de mult prin diarele din Cluj „Elenzék“ și „Magyar Polgár“ e aproape de a se pune în picioare. Diarele din Cluj dela 21 l. c. aduc următorul apel: „Cătră patrioți! Pe acei onorați concetățeni, cari sînt inclinați a conluera la înființarea unei societăți de cultură maghiară, îi rog cu confidență patriotică a se înfățișa la conferența, ce se va ține spre acest scop la 27 Decemvrie 1884 la oarele 11 a. m. în sala de adunare a casei orașului. Cluj 20 Decemvrie 1884. Dr. Carol Haller“. Scopul acestei societăți e maghiarisarea locuitorilor nemaghiari din Ardeal. Se pare că primarii au luat asupra inițiativa înființării acestor societăți. În Budapesta încă s'au înființat astfel de societăți la inițiativa primarilor Kammermaier și Gerloczy, și primarul Clujului încă n'a putut rămîne îndărătul colegilor sei.

Balul dat de societatea „Elisaveta“ din București la 5 Decemvrie v. a fost splendid. După „Monitorul oficial“, în seara de 5 Decemvrie MM. LL. Regele și Regina României au asistat, în sala teatrului național, la balul cu tombolă, organizat în folosul săracilor de societatea de binefacere „Elisaveta“ sub patronagiul M. S. Reginei. Maiestățile Lor, după-ce au fost primite la sosire de d-nii membri ai comitetului societății, în capul cărora se afla principele D. Ghica, care a oferit Reginei un frumos buchet de flori, au făcut intrarea Lor în sala balului în mijlocul unei mulțimi compacte ce se îndesa prin parterul și logile teatrului. Reprezentanții puterilor străine, ministrii, mai mulți membri ai corpurilor legiuitoare, diferitele autorități civile și militare erau prezenți la această serbare, la strălucirea și reușita căreia societatea Bucureștilor, luată în diferitele ei trepte, s'a întrecut a contribui, sciind că produsul seratei are a face bucuria săracilor. Toate doamnelor purtau costumul național, care, prin varietatea colorilor și lucirea ornamentelor, oferia privirea cea mai inveseleitoare. Danțurile, între cari s'au executat mai multe jocuri naționale, au fost foarte animate, și tombola, la care au luat parte Maiestățile Lor, a avut tot succesul dorit. Augustii Suverani s'au retras pe la oarele 2, ear' balul a urmat cu multă veselie până la oarele 4 din noapte.

Societatea studenților universitari din Iași a luat decisiunea a da un bal pentru sporierea fondului societății sub patronagiul doamnelor: Mărzescu, Macarovici, Emilian, Petrovanu, Brănză, Măndru, în sala teatrului în ziua de 15 Decemvrie. Începutul la 8 jum. oare seara. Prețul intrării 5 franci de persoană.

Foc. Din Newyork se știe că în 19 l. c. n. a ars casa orfanilor catolici din Brooklyn. Cu această ocaziune au ars 35 băieți bolnavi, cari au fost uitați în învălmașeala cea mare. O altă depeșă sosită din Newyork, dice că au cădut o mulțime de vieți jertfă acestui foc. Până acum s'au constatat 13 morți: 110 copii nu se află, se sperază însă că mulți dintre acestia se vor fi refugiat prin casele de prin oraș.

Nou diar în România sub titlul „Unitatea națională“ a apărut la București. El va apăra după cum se spune în program, interesele generale ale Românilor de preste tot, fără a se amesteca în luptele de partid.

O nouă ciocnire de trenuri în România. La 7/19 c. pe la oarele 2 p. m. trenul de persoane, care venia dela Ploesci s'a ciocnit strașnic cu un tren de marfă, care mergea dela Crivina spre Ploesci. Un mașinist și 7 persoane greu rănite. Căusele carambolului însă nu sînt de tot cunoscute, vina însă la tot cazul cade asupra stațiunii expeditoare a trenului, care a plecat în urmă.

Comercianții din Galați au așternut camerei României o petiție pentru micșorarea circulațiunii de note și pentru introducerea valutei de aur.

Socialism în casarmele din Germania. În mai multe orașe din Germania s'a făcut în zilele trecute prin casarme o perchisiție după scrieri sociale-democratice, diare, corespondențe

etc. Corespondențele au fost examinate și cetite. N'au lăsat nimic necetit, nici chiar scrisori, despre care soldații diceau că sînt de natură privată. Până acum nu se știe dacă s'a aflat ceva.

Ovreii în Rusia. După informațiunile agenției Reuter, ministrul de interne al Rusiei a dat ordin ca să fie isgoniți toți Ovreii, cari sînt stabiliți cu pașapoarte străine în Odesa, Kiev și alte mari orașe ale imperiului, afară numai dacă nu vor fi avînd, din partea autorităților competente, bilete speciale de ședere.

Această măsură a produs o viuă mișcare printre poporațiunea israelită din marile orașe și mulți comercianți se vor vedea siliți să-și lichezeze afacerile lor.

Convocare.

Onorați membri, cari compun comitetul central al „reuniunii învățătorilor gr. or. români din districtul Făgărașului“ anume: Ioan Capeta din Veneția inferioară, Petru Marhao din Galați, Ioan Roșca din Ungra, Ioan Bonea din Cincu mare, Iacob Oana din Părău, Lazar Comșa din Măndra, Toma Știrbeș din Șulumberg și Ioan Popescu din Mateias, cum și președinți „despărțimintelor tractuali“ d-nii Nicolau D. Mircea, protopresbiter în Cohalm și Nicolau Moldovan, preot gr. or. în Vêrd ca membrii naturali ai acestui comitet, în sensul §-lui 18 din statute, sînt prin aceasta convocați la prima ședință anuală a lor, care se va ține în 21 Decemvrie a. c. st. v. la 10 oare dimineața în edificiul scoalei elementare ortodoxe din Făgăraș.

Obiectele de pretractat vor fi: Resolvarea concluserilor aduse în adunarea generală districtuală ținută dela 25—30 August a. c. Făgăraș, 7 Decemvrie 1884.

Vicențiu Grama. Nicolau Aron.
președinte. secretar.

Varietăți.

(O corespondență costătoare). O jună fată din Pesta a găsit un mijloc ciudat de corespondență cu iubitul ei. Ea s'a abonată la un cabinet de cetire și a însemnat pe paginile cărților părțile amoroase. Corespondentul seu, înștiințat de mai nainte, lua cu abonament cărțile cari erau anotate de iubita lui. Proprietarul cabinetului de cetire se afla în mare desperare, vedînd că o mare parte din cărți erau într'o astfel de stare, încât se aflau păreți ce nu se mai puteau ceti. În fine, isbuti a prinde asupra faptului pe frumoasa fată, și-i înfățișă o socoteală de 250 florini. Tatăl junei fete trebui să plătească această sumă pentru a scăpa de un proces. Se poate lesne judeca dacă a fost mulțumit! Administrațiunea postelor s'a răbunat de această contravenițiune făcută în paguba ei.

(Cholera și teoria doctorului Koch). După o depeșă din Calcuta publicată de „Times“, doctorii Klein și Gibbs, membri ai comisiunii engleze privitoare la cholera, trimisi în India, și-a sfîrșit cercetările și au trimis un scurt raport preliminar. Ei cred că baccila-virgulă a doctorului Koch nu este cătuși de puțin specială cholerei și se găsește din contră în intestinele persoanelor atinse de alte boale. Aceste baccile sînt ea și celelalte organisme de putrefacțiune, și inoculările făcute la dobitoace cu beccile-virgule și cu deieștiuni de cholerei n'au produs nici un efect.

Posta ultimă.

Viena, 21 Decemvrie n. Circulă fama, că Kuffler a mărturisit, că a știut de isvorul de unde Jauner a luat banii destinați pentru el. Autoritățile posed un material învinovățitor asupra relațiunilor dintre Kuffler și Jauner. Fratele lui Jauner perde un deposit în sumă de 120,000 fl., pre cari încă i-a sustras Jauner.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Viena, 22 Decemvrie n. S'a întemplat o ciocnire de două trenuri pe linia de Vest între Preszbaum și Reka-winkel. Detaliurile lipsesc.

Cașovia, 22 Decemvrie n. Trecerea tehnică-polițiană a căii ferate din valea Gölnitz s'a făcut ieri. Comunicațiunea de poveri se va deschide în 27 l. c. n. și cea de persoane în 31 l. c. n.

Londra, 22 Decemvrie n. La incendiul din gara dela Windsor au ars în biroul de bagagie un număr mare de piese de bagagiu. Focul s'a produs printr'o mașină infernală pachetată cu multă îngrijire.

Director: **Ioan Slavici.**
Redactor responsabil: **Cornel Pop Păcurar.**

